USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

1. prosince 2005 *

Ve věci C-447/04,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Landesgericht Innsbruck (Rakousko) ze dne 30. září 2004, došlým Soudnímu dvoru dne 27. října 2004, v řízení

Autohaus Ostermann GmbH

proti

VAV Versicherungs AG,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans (zpravodaj), předseda senátu, R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis a J. Klučka, soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: P. Léger,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

po vyrozumění předkládajícího soudu o tom, že Soudní dvůr hodlá rozhodnout usnesením s odůvodněním v souladu s čl. 104 odst. 3 svého jednacího řádu,

po vyzvání zúčastněných uvedených v článku 23 statutu Soudního dvora, aby předložili svá případná vyjádření k této otázce,

po vyslechnutí generálního advokáta,

vydává toto

Usnesení

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/26/ES ze dne 16. května 2000 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a změně směrnic Rady 73/239/EHS a 88/357/EHS (Čtvrtá směrnice o pojištění motorových vozidel) (Úř. věst. L 181, s. 65; Zvl. vyd. 06/03, s. 331).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Autohaus Ostermann GmbH, žalobkyní v původním řízení (dále jen „žalobkyně") a VAV Versicherungs AG, žalovanou v původním řízení (dále jen „žalovaná") ohledně nákladů řízení týkajícího se úpravy následků dopravní nehody.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 Podle osmnáctého bodu odůvodnění směrnice 2000/26:

„Kromě toho, že pojišťovna má zástupce ve státě, kde má bydliště nebo sídlo poškozený, je vhodné zajistit zvláštní právo poškozeného, aby byl jeho nárok vyřízen neprodleně. Je proto nutné zahrnout do vnitrostátních právních předpisů příslušné účinné a systematické finanční nebo odpovídající správní postihy – jako je soudní příkaz kombinovaný s pokutami, pravidelné hlášení orgánům dozoru, kontroly na místě, zveřejnění ve vnitrostátním úředním věstníku a v tisku, pozastavení činnosti společnosti (zákaz uzavírání nových smluv po určitou dobu), jmenování zvláštního zástupce orgánů dozoru pro kontrolu toho, zda je obchodní činnost prováděna v souladu s pojišťovacími předpisy, odejmutí povolení k této obchodní činnosti, sankce uplatňované vůči ředitelům a řídícím pracovníkům v případě, že pojišťovna nebo její zástupce nesplní povinnost poskytnout odškodnění v rozumném odstupu, čímž by mělo zůstat nedotčeno možné použití jakéhokoli jiného opatření – zvláště podle právních předpisů o dozoru nad pojišťovnictvím – které bude považováno za

vhodné. Nicméně podmínkou je, aby občanskoprávní odpovědnost, škoda na věci a na zdraví nebyly sporné, aby byla pojišťovna schopna poskytnout odůvodněnou nabídku v předem stanoveném časovém limitu. Odůvodněná nabídka na odškodnění by měla mít písemnou formu a obsahovat podklady, na jejichž základě byly odpovědnost a škody hodnoceny."

4 Směrnice 2000/26 ve svém článku 1, nazvaném „Oblast působnosti", stanoví:

„1. Účelem této směrnice je vytvořit zvláštní opatření použitelná pro poškozené, již mají nárok na náhradu za škody nebo zranění v důsledku nehody v jiném členském státě než ve členském státě bydliště nebo sídla poškozeného, jež byly způsobeny provozem vozidel pojištěných a majících obvyklé stanoviště v členském státě.

[...]

2. Články 4 a 6 se použijí pouze v případě nehod způsobených provozem vozidla

a) pojištěného u provozovny v jiném členském státě než ve státě bydliště nebo sídla poškozeného a

b) s obvyklým stanovištěm v jiném členském státě než ve státě bydliště nebo sídla poškozeného.

[...]"

5 Článek 4 směrnice 2000/26, nazvaný „Škodní zástupci" stanoví:

„[...]

6. Členské státy zavádí povinnost, podpořenou příslušnými účinnými a systémovými finančními nebo obdobnými správními postihy, s cílem zajistit, aby do tří měsíců ode dne, kdy poškozený podal svou žádost o odškodnění buď přímo pojišťovně osoby, která nehodu způsobila, nebo jejímu škodnímu zástupci,

a) pojišťovna osoby, která nehodu způsobila, nebo její škodní zástupce učinil odůvodněnou nabídku odškodnění v případech, kdy není odpovědnost popírána a škody byly vyčísleny, nebo

b) pojišťovna, které byl nárok na odškodnění adresován, nebo škodní zástupce poskytl odůvodněnou odpověď k bodům žádosti o plnění v případech, kdy je odpovědnost popírána nebo nebyla jasně stanovena nebo škoda nebyla plně vyčíslena.

Členské státy přijmou opatření, aby tam, kde není nabídka učiněna do tří měsíců, byla částka odškodnění poškozenému, nabídnutá pojišťovnou nebo stanovená soudem, zatížena úrokem.

[...]"

6 Článek 10 odst. 4 směrnice 2000/26, nazvaný „Provedení ve vnitrostátním právu" dále stanoví:

„Členské státy mohou v souladu se Smlouvou zachovat nebo uvést v účinnost předpisy, které jsou výhodnější pro poškozeného než předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí."

Vnitrostátní právní úprava

7 Zákon o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel ze dne 19. srpna 1994 (Kraftfahrzeug-Haftpflichtversicherungsgesetz, BGBl., 651/1994,

ve svém pozměněném znění zveřejněném v BGBl. I, 11/2002, dále jen „KHVG") ve svém článku 29a stanoví:

„(1) Pojistitel, nebo jeho podle článku 12a Versicherungsaufsichtsgesetz [zákon o dohledu nad pojišťovnami] jmenovaný škodní zástupce jsou povinni poškozenému do tří měsíců od okamžiku, kdy jim tento oznámil škodní událost, nabídnout poskytnutí náhrady, není-li tato, co se týče důvodu a výše, zpochybněna.

(2) Zpochybňuje-li pojistitel, nebo jeho škodní zástupce povinnost poskytnutí náhrady, nebo nejsou-li šetření týkající se stanovení poskytnutí náhrady v rámci lhůty uvedené v odstavci 1 ještě uzavřena, musí to v rámci lhůty uvedené v odstavci 1 poškozenému písemně odůvodnit.

[...]

(4) Nesplní-li pojistitel nebo jeho škodní zástupce jejich povinnost podle odstavce 1 a 2, náleží poškozenému zákonné úroky z prodlení nejpozději od okamžiku uplynutí lhůty podle odstavce 1."

Spor v původním řízení a předběžná otázka

8 Dne 3. února 2004 se stala na území města Innsbruck dopravní nehoda dvou motorových vozidel s rakouskou poznávací značkou. Vlastník jednoho z těchto vozidel ho nechal opravit u žalobkyně, které postoupil nároky vůči žalované. Posledně uvedená je pojišťovnou se sídlem ve Vídni.

9 Dopisem zástupce žalobkyně ze dne 19. února 2004 byla žalovaná vyzvána zaplatit do 2. března 2004 různé částky, a sice 2 206,39 eur jako náklady na opravu, 156 eur jako náklady znalce, 36 eur jako vedlejší výdaje související s nehodou, jakož i náklady zástupce žalobkyně.

10 Poněvadž žalovaná v rámci jí stanovené lhůty nereagovala, vydal Bezirksgericht Innsbruck dne 19. března 2004 na základě žaloby žalobkyně platební rozkaz na 2 407,39 eur a 5,5 % úroků od 2. března 2004. Tento platební rozkaz byl doručen dne 23. března 2004 žalované, která však několik dnů předtím převedla jistinu v plné výši na účet zástupce žalobkyně, na který byla tato částka dne 24. března 2004 připsána.

11 Vzhledem k tomu, že jistina byla žalovanou zaplacena, byla žaloba u Bezirksgericht Innsbruck omezena na otázku nákladů řízení. Tento soud rozhodnutím ze dne 18. června 2004 uložil žalované náklady řízení ve výši 531,01 eur z toho důvodu, že

pojistitelé občanskoprávní odpovědnosti mají podle ustálené judikatury přiměřenou lhůtu 10 až 14 kalendářních dnů, aby škodu zlikvidovali, přičemž v této lhůtě může uplatňovatel nároku při řádném vyřízení věci očekávat uspokojení svých nároků pojišťovnou. Žalovanou vznesená námitka, že jí podle čl. 29a odst. 1 KHVG přísluší pro zlikvidování škody lhůta tří měsíců, byla uvedeným soudem zamítnuta.

12 Žalovaná podala odvolání k Landesgericht Innsbruck. Navrhla změnu rozhodnutí Bezirksgericht Innsbruck tak, že žalobkyni budou uloženy náklady řízení ve výši 404, 02 eur. Podpůrně navrhla zrušení tohoto rozhodnutí.

13 Předkládající soud uvádí, že články 41 a následující občanského soudního řádu (Zivilprozessordnung, dále jen „ZPO") v zásadě upravují zásadu úspěšnosti ve věci, podle které účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, je povinen nahradit úspěšné protistraně náklady řízení. Podle článku 45 ZPO je však žalobce povinen nést náklady řízení žalovaného, i když je jeho žaloba opodstatněná, pokud tento svým jednáním nevyvolal příčinu k podání žaloby a nárok uplatněný v žalobě ihned uznal.

14 Předkládající soud uvádí, že je-li správné tvrzení žalované, že pojistitel disponuje podle čl. 4 odst. 6 směrnice 2000/26 v každém případě tříměsíční lhůtou k vyřízení nároku, je žalobkyně podle článku 45 ZPO povinna nést náklady řízení. Je-li naproti tomu nutno dát přednost stanovisku žalobkyně a uvedené ustanovení směrnice je

nutno vykládat tak, že poškozený se může dovolávat splatnosti své pohledávky dříve a pojišťovně stanovit přiměřenou lhůtu pro zaplacení nepřesahující tříměsíční lhůtu, je namístě se domnívat, že podání žaloby způsobila žalovaná, a musí proto nést náklady řízení.

15 Za těchto okolností se Landesgericht Innsbruck rozhodl řízení přerušit a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba vykládat čl. 4 odst. 6 směrnice 2000/26/ES [...] v tom smyslu, že pojišťovna, která vyřizuje nárok, má rovněž v případě jednoduchého skutkového a právního stavu vždy lhůtu tří měsíců k vyřízení nároku nebo v tom smyslu, že se jedná pouze o právní předpis týkající se splatnosti, který nevylučuje dřívější uplatnění nároku [vůči] pojišťovně prostřednictvím žaloby po stanovení ‚přiměřené' lhůty k zaplacení nepřesahující tříměsíční lhůtu?"

K předběžné otázce

16 Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr byl toho názoru, že o odpovědi na položenou otázku nelze rozumně pochybovat, vyrozuměl předkládající soud v souladu s čl. 104 odst. 3 druhým pododstavcem svého jednacího řádu, že zamýšlí rozhodnout usnesením s odůvodněním, a vyzval zúčastněné uvedené v článku 23 statutu Soudního dvora, aby předložili svá případná vyjádření k této otázce.

17 Žádná vyjádření nebyla zúčastněnými předložena.

18 Rakouská vláda si úvodem položila otázku příslušnosti Soudního dvora k zodpovězení položené otázky. Směrnice 2000/26 se totiž podle jejího čl. 1 odst. 1 vztahuje na každou škodu, která vznikla v důsledku nehody v jiném členském státě než v členském státě bydliště poškozeného. Skutkový stav věci v původním řízení se však týká jen Rakouska.

19 V tomto ohledu je namístě uvést, že se rakouský zákonodárce, jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, při provedení směrnice 2000/26 do vnitrostátního práva rozhodl pro rovné zacházení se situacemi čistě vnitrostátními a těmi, které spadají pod směrnici.

20 Soudní dvůr se přitom mnohokráte prohlásil příslušným rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se ustanovení předpisů Společenství v situacích, v nichž skutkové okolnosti v původním řízení spadaly mimo rozsah působnosti práva Společenství, ale na které se zmíněná ustanovení vztahovala na základě vnitrostátního práva (viz zejména rozsudek ze dne 17. března 2005, Feron, C-170/03, Sb. rozh. s. I-2299, bod 11 a uvedená judikatura).

21 Na položenou otázku je tedy namístě odpovědět.

22 Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda je třeba vykládat čl. 4 odst. 6 směrnice 2000/26 tak, že brání vnitrostátnímu právnímu předpisu, který umožňuje poškozenému žalovat pojišťovnu poté, co byla stanovena přiměřená lhůta k zaplacení nepřesahující tříměsíční lhůtu stanovenou uvedeným ustanovením.

23 Žalovaná má za to, že na položenou otázku je nutno odpovědět kladně, zatímco žalobkyně, rakouská vláda a německá vláda, jakož i Komise Evropských společenství jsou opačného názoru.

24 V tomto ohledu je namístě konstatovat, že cíl čl. 4 odst. 6 směrnice 2000/26 nespočívá v tom, jak to uplatňuje žalovaná, poskytnout pojistiteli přiměřenou lhůtu pro likvidaci škody, nýbrž, jak vyplývá z osmnáctého bodu odůvodnění směrnice, v tom, zajistit zvláštní právo poškozeného, aby byl jeho nárok vyřízen neprodleně.

25 Tento cíl se shoduje s cílem ochrany poškozených, která je již základem směrnic, které zamýšlí směrnice 2000/26 podle svého osmého bodu odůvodnění doplnit, totiž směrnice Rady 72/166/EHS ze dne 24. dubna 1972 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontroly povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. L 103, s. 1; Zvl. vyd. 06/01, s. 10), jakož i druhé směrnice Rady 84/5/EHS ze dne 30. prosince 1983 (Úř. věst. 1984, L 8, s. 17) a třetí směrnice Rady 90/232/EHS ze dne 14. května 1990 (Úř. věst. L 129, s. 33; Zvl. vyd. 06/01, s. 249), které se obě týkají sbližování právních předpisů členských států o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel (viz v tomto smyslu

rozsudky ze dne 28. března 1996, Ruiz Bernáldez, C-129/94, Recueil, s. I-1829, bod 18, a ze dne 30. června 2005, Candolin a další, C-537/03, Sb. rozh. s. I-5745, bod 18).

26 Tomuto cíli ochrany poškozeného by odporovalo vykládat lhůtu tří měsíců stanovenou v čl. 4 odst. 6 směrnice 2000/26 v tom smyslu, že pro něj i v případě jednoduchého skutkového a právního stavu neexistuje žádná možnost dosáhnout likvidace škody pojistitelem před uběhnutím této lhůty.

27 Kromě toho výklad, podle kterého čl. 4 odst. 6 směrnice 2000/26 brání vnitrostátnímu právnímu předpisu, který poškozenému umožňuje požadovat platbu v rámci přiměřené lhůty, která leží v rámci lhůty tří měsíců, by byl v rozporu s čl. 10 odst. 4 téže směrnice, podle kterého členské státy mohou v souladu se Smlouvou zachovat nebo uvést v účinnost předpisy, které jsou výhodnější pro poškozeného než předpisy nezbytné pro dosažení souladu se směrnicí 2000/26.

28 Za těchto okolností je třeba odpovědět na položenou otázku tak, že čl. 4 odst. 6 směrnice 2000/26 je třeba vykládat tak, že nebrání vnitrostátnímu právnímu předpisu, který poškozenému umožňuje podat žalobu proti pojišťovně poté, co byla stanovena přiměřená lhůta k zaplacení nepřesahující tříměsíční lhůtu stanovenou uvedeným ustanovením.

K nákladům řízení

29 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem,

je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Článek 4 odst. 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/26/ES ze dne 16. května 2000 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a změně směrnic Rady 73/239/EHS a 88/357/EHS (Čtvrtá směrnice o pojištění motorových vozidel) musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátnímu právnímu předpisu, který poškozenému umožňuje podat žalobu proti pojišťovně poté, co byla stanovena přiměřená lhůta k zaplacení nepřesahující tříměsíční lhůtu stanovenou uvedeným ustanovením.

Podpisy.